

การคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

คดีคุ้มครองสวัสดิภาพหมายถึงคดี ๒ ประเภท คือ

๑. คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

๒. คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ผู้เสียหายมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนา หรือศาลที่มูลเหตุของคดีเกิดขึ้น

ศาลเยาวชนและครอบครัว หมายความว่าศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด

ผู้เสียหาย หมายความว่าผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือเด็กที่ได้รับการปฏิบัติโดยมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ

คดีที่ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้มีสิทธิร้องต่อศาลได้แก่

๑. บุคคลในครอบครัวซึ่งถูกระทำด้วยความรุนแรงตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

๒. ผู้กระทำการแทนในกรณีที่บุคคลตามข้อ ๑. ไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอได้เอง ซึ่งได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกระทำ

คดีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีสิทธิร้องต่อศาลได้แก่

๑. เด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

๒. ผู้กระทำการแทน ในกรณีที่บุคคลตามข้อ ๑. ได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การ

ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกระทำ

คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ

หากข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนฟังได้ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างและมีพฤติการณ์อันน่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของผู้เสียหาย และคำขอให้ศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพอยู่ภายใต้วิธีการและมาตรการที่กฎหมายกำหนด ก็ให้ศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามคำร้องขอหรือตามสมควร แก่กรณี โดยคำนึงถึงการรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ให้มีกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือน กรณีขอให้มีการคุ้มครองเด็กที่มีการปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติ หรือห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็ก ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กด้วยก็ได้ เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เข้ารับ คำปรึกษาแนะนำหรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูตามระยะเวลาที่กำหนด คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเมื่อมีการปฏิบัติครบถ้วนแล้ว ก็เป็นอันสิ้นสุด และก่อนมีการปฏิบัติ ครบถ้วน ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติได้

การแจ้งและบังคับตามคำสั่ง

เมื่อศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือให้จ่ายเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ เบื้องต้นตามมาตรา ๑๗๘ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือกรณีมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมให้ศาลออกหมายแจ้งคำสั่ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยมิชัก ในการส่งหมายแจ้งคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง หากไม่พบผู้ถูกกล่าวหาให้ใช้วิธีปิดหมาย หรือศาลอาจให้ส่งโดยวิธีอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งศาลทันที ให้แจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหา มีถิ่นที่อยู่ หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ ในกรณีศาลมีคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือเจ้าพนักงานอื่น ติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งศาล และกำหนดระยะเวลารายงานให้ศาลทราบ ให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวทราบ